

Pojedini brojevi:	Mjesečna pretplata:
U Beogradu i u krajevima zapadne Srbije od 1. i 2. kl. rata po cijeni od 8 halera	U Beogradu i u krajevima zapadne Srbije od 1. i 2. kl. rata za jednu i drugu godinu 250
U Hrvatskoj, Slavoniji, Bosni i Hercegovini i Dalmaciji po cijeni od 10 halera	U Hrvatskoj, Slavoniji, Bosni i Hercegovini i Dalmaciji 250
Izvan ovog područja po cijeni od 12 halera	U ostalim krajevima Austro-ugarske monarhije i u inostranstvu 450
	Oglasi po cijenu.

Uredništvo: BEOGRAD, Vuka Karadžića ul. broj 10. Telefon broj 83.
Uprava i primanje pretplate Topličin venac broj 21. Telefon broj 25.
Primanje oglasa Kneza Mihajla ul. broj 38. Telefon br. 245.

Ratni izvještaji.

Izveštaj austro-ugarskog glavnog stožera.

Kb. Beč, 13. oktobra.

Na istoku i u Albaniji nije se kod naših sila dogodilo ništa osobitoga.

Na Sočiji na tirolskom frontu došlo je na vrlo mnogim mjestima do živahnih topničke djelatnosti. Južno od Pellegrinskog doline u Dolomitima privede su naše napadne čete iz neprijateljskih rovova zarobljenike i plijen.

Načelnik glavnog stožera.

Neumoljivi.

Poslije jasnih izvjava njemačkog državnog tajnika dra pl. Kühlmanna bilo je izvan svake sumnje, da će vladajući krugovi sporazumnih sila i opet dignuti svoj glas, da cijelom svijetu ponovno saopšte, kako dugo, zašta i sa kojim neslomljivim pouzdanjem misle do kraja voditi veliku borbu u Evropi. Lloyd George, koji je u posljednje vrijeme mnogo šutio, upotrijebio je dosta neznačajnu priliku, da stupi i on u redove svojih političkih drugova. I tako je on jučer pred izaslanicima engleskih osiguravajućih društava, koji su bez sumnje došli k njemu u čisto trgovačkom poslu, rekao što on misli o posljednjem govoru njemačkog državnog kancelara i koje će on stanovište prema njemu zauzeti. Bile su to stare fraze, koje su bacale krivnju zbog produženja rata na Njemačku i kojima je nastojao, da besmišlenim doskočicama opravda zahtjeve francuske vlade na Elzas i Lotaringiju. Tom prilikom izjavio je Lloyd George, da će se Engleska boriti na strani svojih saveznika, dok njima neće poći za rukom da oslobode svu svoju braću. Ove lijepe riječi engleskoga premijera izrečene su pred svijetom na žalost u isto vrijeme, kad je još u svježoj uspomeni bilo neopravdano bombardovanje francuskih i belgijskih gradova, u vrijeme, kada je u francuskoj komori izrečena optužba protiv savezničke vjernosti Engleske. Doista je čudnovata ova anglo-francuska borba za svetinje velikoga naroda, kad doznajemo iz posljednjeg izvještaja pariske komore, da francuske čete na zapadnom frontu brane već osamnaest mjeseci 574 kilometara, dok se Englezi zadovoljavaju sa 148 kilometara. Obzirom na ovu optužbu, koju se usudio podići jedan Francuz protiv engleskog vojnog vodstva, fatalno zvuk iz zakletva Lloyd Georoga, tim više, jer vidimo, da maršal Haig upotrebljava na flandrijskom frontu samo ondje engleske čete, gdje to traže čisti engleski interesi. Zaposjednuće baze njemačkih podmornica na belgijskoj obali prije svega je stvar Velike Britanije i samo radi svog vlastitog dobitka skupila je Engleska na frontu od 15 kilometara skoro svu svoju snagu i silan ratni materijal. Međutim može Francuska da radi što hoće, jer pravi Englez neće nikada da za drugoga vadi kestenje iz vatre.

Ali i Asquith, taj drugi neumoljivi, govorio je također o ratnim ciljevima saveznika i tom je prilikom nastojao, da čim više oceni Njemačku. On je i opet pokušao, da osvrježi staru bajku, prema kojoj vlada nesaglasnost između njemačke vlade i naroda i opet smo čuli glavne tačke programa, u kojem zauzimaju prvo mjesto riječi kao „trajno uspostavljanje Belgije“ i nešto o „prirodnim granicama Srbije i Rumunjske“, što sve može prijatno da zvuči prijateljskim sporazumima. I Asquith se grozi produženjem rata do konačne pobjede i on ocrtava današnji položaj saveznika najboljim bojama, kako se sebi ne može niko zamisliti ljepše. Dok njemačke podmornice prazne engleske žitnice i zbog toga sve više raste u engleskom narodu želja za mirom, izjavljuje Asquith najvećim mirom, da ne postoji opasnost gladi; dok engleska vlada postavljanjem ženske vojske otkriva i više nego što je moguće htjela i mislila svoje karte, govori on o pouzdanju u vlastitu snagu; dok je sporazum izgubio 374 letica, a Nijemci u isto vrijeme samo 82 i dok gospoda u Londonu očajno gledaju, kako Nijemci nesmetano napadaju engleske obale, usudiše se Asquith govoriti „da će u skoro Englezi i u vazduhu postići nadmoćnost“. I ovako slično govori on dalje. Ponosno ističe, da su djela Američkih Država svakog dana veća, dok u isto vrijeme sami Američani priznaju, da im ne vrijedi municija. I ovako teče sve jednako dalje.

U svojim posljednjim govorima najteže se Lloyd i Asquith i čine, kao da se tečajem cijelog rata nije ništa dogodilo, što bi ih moglo zabrinuti. Njihova neumoljivost raste kao i prije iz fantastičke perspektive suludog uvjerenja, koji je već

skoro zločin. Veliko je samo pitanje, hoće li narodi sporazumnih država htjeti i dalje da žrtvuju sebi ovim ludostima. Ima znatno, da se i njima otvaraju oči. Razdani li se jedanputa i njima, pašče Lloyd George i Asquith preko gomile lješeva, koje je skrivila njihova besprimjerna sebičnost.

Ko je kriv?

Pismo uredništvu.

Gosp. N. S. Rudničanin je u „Beogradskim Novinama“ pustio članak pod naslovom: „Ko je kriv“, i u tome članku za ovaj rat i propast Srbije krivi kralja, vladu i radikalnu stranku.

Zadržavam sebi pravo — ako me u opšte uredništvo „Beogradskih Novina“ pušti da reči — da dokažem da za vođenje spoljne politike, kakva je takva je, nije kriva samo radikalna stranka, jer su nju odobraval i pomagali samostalni, nacionalni i naprednjaci, i onda su svi krivi, ali o tome docnije, nego molim „Rudničanina“, ako hoće da primi javni megdan, da mi odgovori na sledeća pitanja:

1. Ko je prvi i kome objavio rat. Da li Srbija Austro-Ugarskoj ili je baš bilo obrnuto?

2. Da li bi Srbija, pa i g. „Rudničanin“ kao pravi Srbin, mogao primiti i usvojiti onaj ultimatum austro-ugarske vlade, kojim se polire suverenstvo Srbije?

Ako je redakciji zaista stalo do objektivnog raspravljanja pitanja, koje je „Rudničanin“ otkopao, neka primi i štampa ova moja postavljena pitanja Rudničaninu, i onda možemo biti na čisto.

N. N.

Primjedba uredništva. Pre desetak dana primilo je uredništvo jedno pisanje od anonimnog pošiljača sa gore iznesenom sadržinom. Desledno principu objektivnosti uredništvo je poslalo sadržaj g. N. S. Rudničaninu da odgovori na nj. Čim smo dobili odgovor puštamo ga zajedno sa pitanjima N. N.

Moj odgovor.

— Piše N. S. Rudničanin. —

Uredništvo „Beogradskih Novina“ poslalo mi je pitanja nekog g. N. N. da na njih odgovorim.

Da je pažljivo čitao moj članak nepoznat pišač, ne bi imao potrebe postavljati mi gornja dva pitanja. Ali mi ne zameram. Znam da sam sa mnogima usmeno razgovarao o ratu, politici i nesreći koja nas je snašla, i da su mnogi smatrali da Srbija nije ništa kriva, nego da je njoj rat nametnut, i da je ona morala braniti svoju nezavisnost. Ima ljudi, koji vrlo dobro znaju da nije to tako, nego se prave ljudi, i objašnjavaju postanak rata na taj način, oni to čine iz partisanstva. Ali ima i naivnog sveta, koji nije pratio mnogo politiku, koji je slepo verovao novinama, i koji je i dan danji uveren, da Srbija nije mogla izbeći rat, da ga ona upravo nikako nije ni htela, ali da joj je rat nametnut, i onda se morala braniti. Da nepoznatog pišača i ja dopunim. Ima ljudi, koji miroljubivost Srbije vrlo razložno brane i oni vele, zar Srbija, koja je vodila dva balkanska rata u kome se iscrpila, da izaziva i treći rat, i to sa velikom silom, to je glupo i pomisliti. Srbija je trebala mira, da se oporavi od balkanskih ratova, da se sredi i da uredi oslobodjene oblasti, ali naši neprijatelji, da bi sprečili razvitak i napredak Srbije, hteli su rat pošto pota i čas pre.

Dakle ima sveta koji i ovako govori, i na prvi pogled izgleda zaista tako, ali kad budem odgovorio gospodinu N. N. na dva postavljena pitanja videće se, da nije tako.

Istina je, gospodine, da je Austro-Ugarska objavila rat Srbiji, a ne Srbija njoj, ali to ni malo ne pravda upravljače Srbije. Zbog te formalnosti oni neprestano kao kebu iz pojasa vade, kako oni nisu krivi, nego su primorani bili da prime rat. Ali treba ispitati stvar dublje i objasniti, zašto je Austro-Ugarska objavila rat i je li ga ona morala objaviti ili ne. Kao što sam u prošlom članku rekao, ja sam prost čovek, ali sam dosta čitao, i za vreme ovog rata dolazio u dodir sa pametnim ljudima i političarima raznih vrsta, pa sam sve podataka, što sam od koga šta čuo, prikupio, i došao do ne-

pokolebljivog uverenja, da su upravljači Srbije krivi, što je došlo do rata između Srbije i Austro-Ugarske. Ovo ne govorim ni iz inata, ni iz partizanstva, već kao pravi i iskreni Srbin, koji svoju zemlju neizmerno voli, koji duboko oseća njenu nesreću i ne može nikako prežaliti njenu propast, pa kao takav čovek osećam se do dna srca uvređen od onih ljudi, koji zemlju upropastiše. Ne tiče me se kako se oni zovu, ni kojim partiji pripadaju, nego vidim zlo koje učiniše i taj zločin prema zemlji osuđujem i ja i svaki dobar Srbin.

Zašto je Austro-Ugarska objavila rat Srbiji? Da li je to bio bes sa njene strane ili je bila na to prinudjena?

Kod nas se stalno tvrdilo kako je Austro-Ugarska trula država. Pa kad je ona trula država, otkuda joj snage i volje da ulazi u rat. Za tim kod nas se znalo i uvek tvrdilo da je pokojni car Franja Josif bio miroljubiv čovek, a pri tome i star. Zar čovek, koji je u svome životu pretrpeo silne borbe i domaće udare, pri tome star i jednom nogom u grobu da uvlači svoju zemlju u rat bez prevelike nužde? Tu moraju biti dublji i opravdani uzroci, koji su ga na to naterali. Tu su uzroci u držanju Srpske Vlade i srpskog vladaoča. Od dolaska Kralja Petra i radikalna na vladu u Srbiji je nastao jedan uk protivu susedne carevine. Javno i privatno se protivu nje govorilo i radilo. Novine nisu imale dobre reči o njoj i predskazivali su joj skoro propast. Austro-Ugarska kao miroljubiva država i njen vladar, sed i uskusan, sve su to mirno i trpeljivo podnosili. Ne dao Bog da nam je sused bila Nemačka, Francuska, Engleska ili Rusija, pa da smo tako sa jednom od njih radili. Ne bi nas ni 24 sata ostavili na miru. Ja ne mislim braniti Austro-Ugarsku, ni je hoću predstaviti da nam je bolji prijatelj od kojeidruge države, ali hoću da potvrdim opšte poznatu stvar, da je njeno držanje bilo miroljubivo pored sveg izazivanja sa naše strane. Za tim je naša vlada počela prikupljati razne mladiće iz jugoslovenskih zemalja i oni su se predstavljali kao mučenici, primali su od države pomoć, pisali po listovima i buškarali po Austro-Ugarskoj. Pa se nije ni na tome zaustavilo, već počelo atentati, na gubernera Bosne i Hercegovine i na hrvatskog bana. Kralja Petra slavili su tada kao jugoslovenskog kralja i njegove su slike rasturali po tamošnjim krajevima. Svakoj javnu reč, koja bi se digla protiv takve politike vlada je ugušivala. Zar ne razrušile štampariju Sveti Jaksicu i ne nazvaše ga izdajnikom? Politiku Obrenovića, a naročito politiku kralja Milana nazvaše izdajničkom. Zbog čega? Samo zato što su održavali dobre i prijateljske veze sa susednom monarhijom. Kad je kralj Petar trebao da ide u posetu caru i kralju Franji Josifu, zar ne uzbuniše svet i preko novina ne sprečiše njegov odlazak. Kralj Petar je možda i uvidjao, gde vodi ova zaslepljena politika, ali nije imao snage i smelosti da joj izidje na susret, jer je tako bio vezan za radikale i zaverenike, zbog ubistva kralja Aleksandra, da nije smeo ni prstom mrdnuti, da se od njih odvoji. Zbog toga je on njihov saučesnik, i isto toliko kriv za tu politiku kao i radikali i zaverenici.

Austro-Ugarska je dakle godinama gledala i trpila, šta se protivu nje radi u Srbiji. Posle balkanskih ratova taj je bes uzelo još veći mah. Zar naše novine nisu pisale ovo: kad su jednog ranjenika posle kumanovske bitke pitali, kako mu je, on je rekao: jedva čekam da ozdravim, pa da se bijemo sa Švebom. Jedan mi je prijatelj pričao, da je za vreme turskog rata bečki list „Pressa“ pitala: ima li jednog jedinog čoveka u Srbiji, koji ne bi bio protiv Austro-Ugarske?

Sve bi to Austro-Ugarska može biti i dalje snosila, da nije došlo ubistvo njenog prestolonaslednika. Svi su tragovi pokazivali, da su konci toga ubistva u Beogradu. Kad je rat počeo, to se kod nas nije nikriilo. Dok nije počeo rat našu su se zvanični i nezvanični lupali rukama u grudi i kleli da ništa o tome ne znaju, kad je rat počeo, i kad se mislilo da će sve glatko ići, hvallit su se time. Slike Principove prodavale su se,

pa čak i naturale. Budimo dakle pravedni i pošten, pa priznajmo, koja bi to država bila mala ili velika, trpela da joj čak i prestolonaslednika ubiju, a da ne preduzme najoštrije mere pa čak i rat. Inače bi trebala da dađe ostavku na „rang“ samostalne države.

Austro-Ugarska je prvo pokušala mirnim putem, preko ultimatum a.

Zaista ultimatum sadrži neke tačke, koje se kose sa nezavisnošću Srbije. Na primer da srpska vlada menja tačke ustava i da time spreči uvrede stranog vladara, da izbrše iz knjiga školskih kako u Bosni, Dalmaciji i t. d. žive Srbi. Ali svi smo čitali odgovor srpske vlade, i srpska vlada je primila baš te tačke ultimatum a, koje se kose sa dostojanstvom i nezavisnošću Srbije, a nije primila onu tačku, gde se traže izvesne ličnosti, na koje se sumnja, da su umešane u atentat. Da li je nekoliko ličnosti, — pa ma ke to bio — preče od mira i spokojsva čitave jedne države? Ako vlada srpska nije imala ničeg zajedničkog sa tim licima, ona ih je mogla slobodno predati sedu i ako nisu krive bile bi puštene, ako su krive bile bi osuđene. Srpska vlada to nije učinila za to, što je znala da će Tankosić, Pribićević i drugi, kad im bude život u pitanju, dokazati da oni sami nisu krivi, ni su smeli i mogli sami na svoju ruku voditi takvu politiku. Time se otkrio potajan rad vlade, i ona je to htela da spreči. Zato dakle ona nije usvojila ceo ultimatum.

Ovo sam izneo sve što sam ja pratio i koje je mogao svaki trezven čovek pratiti, a sad ću izneti razgovor moj sa jednim vrlo školovanim čovekom, koji nije odobravao ovaku politiku. Kad sam toga gospodina u početku rata zapitao, kakva je to lakomisljenost usuditi se da se ubije prestolonaslednik, on mi je rekao od reči do reči ovo:

„Posle nemačko-francuskog rata Francuzi se neprestano spremaju da povrate dve oblasti (Elzas i Lotring) što su u tome ratu izgubili. Zbog toga su oni napravili savez sa Rusima. U Rusiji su bile dve struje: jedna je bila za prijateljstvo sa Nemcima, a druga protiv Nemaca, i u tome se Rusija kolebala. Pre jedno 8 godina Engleska je načinila sporazum sa Francuskom, jer Englezi se strašno uplašili od nemačke utaknice. Od kako se Nemačka pre 40 godina ujedinila, tako je naglo napredovala u trgovini i industriji, da je počela suzbijati englesku trgovinu, dotle prvu u svetu. Da bi svoju trgovinu što bolje osigurala, Nemačka je počela naglo dizati flotu. Englezi su za poslednjih sto godina bili najjača pomorska sila, i nisu imali nikakvog takmaka. Sad su se uplašili od novog takmaka, Nemačke, i hteli su, da ga još u začetku suzbiju. Zato su prišli Francuskoj i Rusiji, te da pomoću ove dve sile uguše Nemačku prvom zgodnom prilikom. Uspeli su biti da prevlada struja u Rusiji protiv Nemačke. Rusija jeste velika i mnogobrojna, ali novčano nije jaka i nije imala sredstava da podigne vojničke železnice prema Nemačkoj. Za taj cilj joj je dala novac Francuska. Rusija se otvoreno spremala za rat sa Nemačkom. Što je ratna struja u Rusiji protiv Nemačke pobedila, uzrok je u tome, što je careva vladavina pokolebana bila neuspešnim ratom protiv Japana. Da bi se ugled vladavine podigao trebalo je povesiti jedan uspešan rat. Ali i ruski revolucionari takodje su pomagali ratno raspoloženje, jer su računali, da Rusija neće biti u stanju da izvede rat s uspehom, pa će se režim srušiti (tako je i bilo). U Rusiji se otvoreno radilo i govorilo da je rat sa Nemačkom i Austro-Ugarskom rešena stvar, samo se čekala 1917. godina da Rusija bude gotova sa vojničkim železnicama. Tako je Trojni sporazum spremao rat, i vrbovao nove saveznike. Prvo je pridobio Srbiju, i otuda u Srbiji tolika smelost za rad i izazivanje protiv Austro-Ugarske.

Trojni savez je video i osećao, šta mu se sprema. Nemačka je istina bila vojnički jaka, ali izdržati rat sa tri velike sile nije laka stvar. Austro-Ugarska pak, usled miroljubivosti svoga cara bila je u naoružanju i vojski zaostala. Onda prestolonaslednik Franc Ferdinand stane se zauzimati, da se i austro-ugarska suvozemna vojska

s artiljerijom i pomorska sila uvećaju, kako bi sa svojim saveznicom mogli odolati napadu sporazumnih sila. Rusi se poboje, da do 1917. Austro-Ugarska ne bude toliko spremna, da im može davati uspešnog otpora i reše, da se skloni nosilac vojničke ideje u Austro-Ugarskoj, prestolonaslednik Franc Ferdinand. Računalo se, kad njega nestane, Austro-Ugarska će se zbuniti, pretaće s daljim naoružanjem i daće maha jedno dve tri godine da Rusija do kraja izvede svoje planove. Eto u tome je razlog, zbog čega je ubijen austro-ugarski prestolonaslednik. I zaista uvezu su ubistvom dovedio se Mamulov, dragoman ruskog poslanstva u Beogradu.

Ali su se svi u tome računom prevarili. Prozrevši namere protivnika, Nemačka nije htela dati Rusiji maha, da do kraja izvede svoje planove na štetu Nemačke i htela je preduprediti u tome — prva joj je objavila rat. To je takozvani preventivni rat.

Dakle zbog toga je došlo do evropskog rata, i Srbija je usled lakomisljenosti i nevidljivosti svojih državnika uvučena u taj rat, koji joj je doneo propast.

Da ponovim ukratko gospodinu N. N.

1. Jeste Austro-Ugarska prva objavila rat Srbiji, ali ne znači da ga je ona pošto pota htela, već što je na to izazvana bila. To je kao kad se neko mangupče na nekog čoveka neprestano nabacuje kamenom, isplazivši jezičinu, a čovek odalani motkom pa ono posle čiči; nije kriv čovek, već mangupče koje ga je izazvalo.

2. Ultimatum je zaista imao vredjajućih tačaka po Srbiju, ali ipak radikalna vlada primila baš one tačke, koje najviše zadiru u nezavisnost Srbije. Naposljetku da joj ne zamerimo, i da ga je celokupnog primila, Srbija bi time nesavrtnjivo manje izgubila, nego što je ratom izgubila, a Austro-Ugarska bi onda tek bila pravi krivac za rat, ako bi i posle primljenog ultimata zaratila sa Srbijom.

Ko hoće da po duži govori, priznaće da je ovako, a ja i dalje stojim na biljezi i gospodinu N. N. i svakom drugom.

Njemački car u Sofiji.

Zahvalnica careva gradu Sofiji.

Kb. Sofija, 13. oktobra.

Na pozdravni govor gradonačelnika car Wilhelm je odgovorio ovim riječima: Gospodine gradonačelnice! Primite moju iskrenu blagodarnost na tako prijateljskoj dobrodošlici, koju mi podnosite u ime građana grada Sofije. Prozet istorijskim značajem trenutka ja primam iz vaših ruku bljed i so, starijske znake bugarskog gostoprimstva. Ja neću nikad zaboraviti dan, dak sam ušao u vašu ponosnu prijestolnicu kao gost vašeg uzvišenog vladaoča, mog dragog prijatelja i saveznika i njegovog hrabrog naroda. Neka bi sunce, koje danas svim sjajem svojim obasipa Sofiju, nagovijestilo buduće slavne dane, kojima vaš tisućugodišnji grad vada mladalačkom snagom gredi kao životna središna tačka velike, cvjetajuće, ujedinjene bugarske države.

Zdravica kralja Ferdinanda.

Kb. Sofija, 13. oktobra.

Na sinoć u čast cara Wilhelma priredjenom svečanom ručku kralj Ferdinand je izgovorio ovu zdravicu: „Vaše Veličanstvo! Današnji je dan, kada mi je u dio palo, da u Sofiji pozdravim moćnog vladaoča plemenitog njemačkog naroda, od velikog istorijskog značaja, ne samo za mene i za moju zemlju, nego i za cio istok. Sa mnom pozdravlja moja vojska uzvišenog glavnog zapovjednika vojske moćnog njemačkog naroda, vjernog saveznika i iskrenog prijatelja Bugarske. U ime moje i u ime, blagodareći zajedničkoj saradnji slavnog njemačkog naroda potpuno našim vjernim saveznicima Austro-Ugarskom i Turskom, sad već ujedinjene Bugarske, izjavljujem Vašem Veličanstvu duboku blagodarnost na ukazanoj časti, koju nam je Vaše Veličanstvo svojom visokom posletom ukazati izvoljelo. Taj radosti događaj je za nas nov dokaz o iskrenom i saveznički vjernom ras-

položnju, koje Vaše Veličanstvo gaj priprema meni i mojoj zemlji, a koje ćemo ja i djeca ove zemlje umjeti visoko cijeniti. Neizgladiva uspomena na prvu nedavnu posjetu Vašeg Veličanstva u skoro osvojenom bugarskom gradu Nišu i radost, da Vaše Veličanstvo vidimo danas u našoj sredini, ispunjuje sva srca, naročito moje, pravom unutarnjom blagodarnošću. Od tada se politički i vojnički vrlo mnogo izmjenilo, ali ništa i tesnim obostranim odnosima naših zemalja. Savez, koji je na bojištima spojen i zapečaćen skupoćenom prolivenom krvlju, biće od trajne blagodat našim narodima i u budućem vremenu mira, za koji smo riješeni da se borimo do konačne pobjede. Ja naročito vrijednost položajem na to da uvjerim, da će posljednji bugarski vojnik i dalje vjerno istrajati na strani svojih saveznika i podnijeti sve, da se postigne konačna pobjeda, koja će našim narodima osigurati slobodni razvitak i njihov žudni narodni cilj u ostvarenju ujedinjenja svih Bugara. U ovim strahovitim borbama je i njemački narod, pod vodstvom Vašeg Veličanstva, zadivio cio svijet svojom urodjenom moći, svojom državnom organizacijom i svojim vanrednim požrtvovanjem. Taj sjajni primjer biće njegovom vjernom bugarskom narodu za sva vremena trajni potstrijek i služić mu za ugled. Neka bi blagoslov Svevišnjega i dalje lebdeo nad našim junačkim borbama i podario im nagradu za njihova nesavršenja požrtvovanja. Od sveg srca želim, da Vaše Veličanstvo prijatno provede časove svoga bavljenja u mojoj zemlji i da Vaše Veličanstvo ponese sobom prijatne uspomena i dobra sjećanja u njemačku domovinu. Dižem ovu častu za dragocjeno zdravlje Vašeg Veličanstva, moga moćnog saveznika i vjernog prijatelja, kao i za slavu slavne njemačke vojske i veliku budućnost njemačkoga naroda.

Odgovor cara Wilhelma.
Car Wilhelm je odgovorio ovim riječima: Duboko blagodarim Vašem Veličanstvu na srdačnim riječima dobrodošlice. Vaše Veličanstvo moglo je prije kratkog vremena da proslavi lijepu svetkovinu tridesetogodišnje vladavine. S osobitom radošću pozdravljam priliku, da Vašem Veličanstvu lice u lice ponovim svoju pismenu čestitku. S ponosom i sretno može Vaše Veličanstvo da se obazre na te minule godine. Djelo je krunisano, na kome je Vaše Veličanstvo u korist naroda neumorno radilo od dana, kada ste u Trnovo ušli. Veselje svetkovini ubrzo je sledovao dan žalosti. Duboko pogružen sjećam se pokone kraljice, koja se pokazala kao prava mati ove zemlje kao u danima mira, tako u ratu i čiji će spasonosni rad na svima poljima izdašnog čovjekoljublja za svagda ostati nezaboravan. Sijedajući dobrotom pozivu Vašeg Veličanstva, imao sam na putu to zadovoljenje, da sam se s opstivenim očima uvjerio, koliko je procvjetala zemlja pod mudrom vladavinom Vašeg Veličanstva. Od dužeg vremena mi se divimo kao svjedoci neumorne i cjelishodne težnje, koja, vodjena mudrom rukom, uzdiže od stepena na stepen zdravi narod bugarski. S puno iskrenog učešća posmatrano duboko iz srca prističnu čeznju i otimanje za narodnosnim ujedinjenjem. Mi se u sjećanju na našu sopstvenu prošlost osjećamo duboko duševno srodni s mladim jakim narodom. Taj osjećaj unutrašnjeg srodstva dobio je najljepšu potvrdu, kad se je Bugarska pod dalekovidnim rukovodjenjem Vašeg Veličanstva u ovom ratu pridružila pravdom stvari središnjih vlasti i kad je svoju sudbinu privazala za našu. Od dvije godine na ovom srođu Nijemci i Bugari u savezu s Austrijancima, Ugriima i Osmanima rame uz rame u borbi protiv čitavog svijeta neprijatelja. Ta je borba u pobjedonosnom pohodu donijela Bugarskoj ispunjenje njezine povjesničke težnje. Ponosim se, što je mojim očima bilo dosudjeno, da sa svoje strane pričinose izvojevanje tih uspjeha. Slavna vojnička djela, koja izvršile zajednički Bugari i Nijemci, ostaće za uvijek zlatan list u povjesnici oba naroda. Sjećanje na zajednički podnete opasnosti i nevolje i na međusobnu pomoć u časovima nužde i zajednički izvojevanih pobjeda, sačinjavaju za sve učesnike u tim borbama, za njihovu djecu i unučad nerazdvojnu vezu, vezu bratstva oružja, koje ne izostaje ni iza plemenskog srodstva. Iz tog bratstva neće nepremjena vječnost, o koju se sramno razbijaju intrige neprijatelja i nad kojom neće nikad imati vlast majstori sumnje i nepovjerenja. Tako stojimo mi s rukom pod ruku nerazdvojno sjedinjeni. Još nije prošlo vrijeme iskušenja. Oholost i griješni protjevi naših neprijatelja, koji zlobno hoće da unište budućnost Bugarske i evjetanje Njemačke, nisu još slomljeni. Još neće da se riješe, da odustanu od svojih osvajačkih planova i da učine kraj krvoproliću. Zajednički s našim austro-ugarskim i turskim saveznicima, kojima u istoj mjeri preči zlobni neprijatelj, hoćemo nerazdvojno da istrajemo, dok Božjom pomoću a posredstvom mira ne budemo osigurana ona velika dobra, radi čije smo ođbrane pošli u rat. Ako mi se u ne više dalekom mitnom vremenu dobrotom Vašeg Veličanstva oči puti prilika, da ovu zemlju pohodim, onda ću, tako se nadam i vjerujem, vidjeti veliku, sretnu i osiguranu Bugarsku, koja obuhvata vjerne sinove pod jednim skp-

Odgovor cara Wilhelma.
Kb. Sofija, 13. oktobra
Prije svečanog ručka u čast njemačkog cara predali su ministar predsjednik Račoslavov i generalisim Žekov caru u ime bugarskog naroda i vojske bugarski ređ za hrabrost I. razreda u briljantima.
Ovo je odlikovanje cara Wilhelma duboko dirnulo, pa je na njemu zablagođario jezgrovitim govorom. Car je namenovao kralja bugarskog poglavatom 10. pruskog huzarskog puka.

Car Wilhelm medju narodom.
Kb. Sofija, 13. oktobra.
Danasnjim tržišnim danom koristili su se car Wilhelm i kralj Ferdinand da posjete trg. Seljaci su opkolili kola oba vladaoća i priredili su im iskrene ovacije. Oba vladaoća su sišla s kola, ušli su u narod i vrlo ljubazno su razgovarali sa seljacima, pitali su ih o njihovu životu i radu. Nečekivana posjeta i vrlo ljubazno ponašanje visokog gosta, koje je on ukazivao svuda za vrijeme svoga bavljenja u Sofiji, učinilo je odličan utisak na svakoga.

Srbija i Bugarska,
14 (1.) oktobra 1915. godine.
Odgovor bugarskog ministra predsjednika poslanicima četvornog sporazuma na njihovo pitanje o uzroku mobilizacije bugarske vojske, da će Bugarska ostati i dalje neutralna, ali „pod oružjem“, ostao je u sili od 9. septembra do 1. oktobra, ili tačnije do 21. septembra, kog su dana bugarski aeroplani bacili 7 bombi na Niš. Srbija je krajem septembra 1915. bila u vanredno teškom položaju. Sa sjevero-istoka i zapala prodirala je austro-ugarska i njemačka vojska, a s jugo-istoka na nju su bili naperevi topovi cjelokupne bugarske vojske. I suviše zapeto stanje između Bugarske i Srbije, koje je naročito bilo nastupilo prekidom odnosa 23. septembra, završilo se 1. oktobra u 3 sata ujutru. Bugarska je tog dana i sata objavila rat Srbiji, o čemu je izvjestila poslanika Holandije u Sofiji. Tada su otpočeli katastrofalni dani za Srbiju. 1. oktobra 1915. u 5 sati ujutru bugarska vojska je na cijelom frontu od Timoka do Strumice napala Srbiju. Ovom ratnom napadu prethodili su napadi na pojedine tačke prema Zajčaru, Knjaževcu i Pirotu u danima 28., 29. i 30. septembra. Od tog dana se srpska vojska borila na svima svojim granicama protiv silnog protivnika. Ogorčene borbe su se vodile 2. i 3. oktobra kod Knjaževca, na Vlasini i prema Vranju. Napad bugarske vojske je tih dana bio naročito žestok prema Pirotu i Vranju. 4. oktobra je nekoliko bugarskih konjanika upalo u Vranje, a tog dana su bugarske komite pokvarile željezničku prugu između Ristovca i Preševa. 5. oktobra su Bugari svom silom udarili na Kočane i Štip. 6. oktobra su Bugari zauzeli Vranju i Veles.
Stanje u Nišu bilo je tih dana neopisano teško. U 9 sati prije podne imala je narodna skupština sjednicu, ali je ona bila tajna. U njoj je ministar predsjednik u podužem govoru saopštio po larcima očajan položaj u kome se Srbija nalazila. To je bila i posljednja sjednica narodne skupštine, bila je kraća, jer više nije bilo vremena za debalovanje. Poslije završene sjednice poslanici se pohitili svojim kućama, razumije se oni, koji su još mogli do njih dospjeti. U Niš su stizale svakog časa sve gore i gore vijesti, zavladao je na sve strane opšta zabuna, a već 3. oktobra otpočela je evakuacija Niša, a time i mnogobrojno bjegevanje na zapadnu stranu Srbije. — To je bio početak užasnih dana, koji se krajem oktobra završio silomom Srbije.

Ruska štampa o govoru grofa Czernina.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Hamburg, 13. oktobra
„Hamburger Fremdenblatt“ javlja iz Stockholma: Ruski listovi, koji su do sad ovamo stigli, bave se iscrpno s budimpeštanskim govorom grofa Czernina. Mišljenja su vrlo različita.
Po primjeru zapadne izazivačke štampe označava „Ruskaja Volja“ govor kao prostu klopu.
Petrogradske „Birževija Vjedomosti“ donosi govor pod naslovom „Nova riječ“ i piše: Izjave grofa Czernina razlikuju se svojom iskrenošću od svih dosadšnjih izjava ministara središnjih vlasti. Što grof Czernin naročito odlučno zastupa misao o razoružanju, u toliko više pada u oči, što se u Berlinu do sad o tome govorilo s velikom uzdržljivošću. List ide tako daleko, da tvrdi, da u tom pogledu mora između Berlina i Beča postojati suprotnost. Više nego ikada danas sve zavisi od Njemačke. Ako se ova

Rusija poslije revolucije.
Federativna ili centralistička republika.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Zürich, 13. oktobra.
„Neue Züricher Zeitung“ javlja iz Petrograda: Jedan punomoćnik je predao Kerjenskom odluku svih Kazaka Rusije protiv proglašenja republike. Oni u tome vide krnjeje prava ustavotvorne skupštine. Kazaci teže sa ostalim narodima Rusije demokratskoj federativnoj republici. Kerjenski je izjavio, da vlada hoće da suzbije atentate protiv tekovina revolucije. Naziv federativna ili centralistička mora se ostaviti ustavotvornoj skupštini da riješi. Vjerovatno će oblik vladavine u Rusiji biti po primjeru sjeverne Amerike. Kerjenski je lično pristalica što obilnije federacije.

Novi šef ruskog glavnog stožera.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Zürich, 13. oktobra.
„Neue Züricher Zeitung“ javlja iz Petrograda: General Muraševskij je imenovan za šefa glavnog stožera.
Otpuštanje vojnika godišta 1895. i 1896.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Petrograd, 13. oktobra.
Petrogradski brzojavni ured javlja: Petrogradski vojni okrug je po zapovjesti ministra vojnog otpočeo da otpušta vojnike godišta 1895. i 1896. Vojne vlasti su zatvorile skandinavski vojnički ured, koji postoji od 10 godina na ovamo.

Poslije Lloyd Georgeovog i Asquithovog govora.
Pisanje njemačke štampe.
Kb. Berlin, 13. oktobra.
Listovi, raspravljajući o odgovorima Lloyd Georgea i Asquitha na govor državnog tajnika pl. Kihlmannna, naglasuju, da se iz njihovih riječi dovoljno razabire, kako Njemačka u svojoj neslomljivoj volji za odbranom mora ujedinjena ustrajati sve dok se ne unište engleske osvajačke osnove.

Srpski listovi u Italiji.
Kb. Beč, 13. oktobra.
Javljaju iz glavnog stana za ratnu štampu: Prijateljski osjećaji između Srbije i Italije prijetu sve više da se ispolje u protivno. Pašičev posjet u Rimu nije mogao da to spriječi, naprotiv prilike su se još pogoršale. Sada talijanski nacionalistički listovi već posve otvoreno okrivljuju srpske listove, da oni objelodanju članke neprijateljske Italiji kao što i izrabljuju svaku zgodu, da prekinu sa „vjernim saveznikom“ Italijom. Ova je kampanja talijanske štampe ponukala srpsko poslanstvo u Rimu, da objelodani jednu pomirljivu izjavu „Idea Nazionale“, kako je poznato jedan od glavnih vikačkih listova, međutim nije s tom izjavom zadovoljna i predbacuje Srbima, da je njihovo „Ujedinjenje“ oštro kritikovalo brzojavnu čestitku koju je prilikom 11. bitke na Soči crnogorski kralj Nikola upravo talijanskom kralju Viktoru Emanuelu. „Idea Nazionale“ ljuti se još i na srpske listove „Jadran“, „Zastava“ i „Srpske Novine“, koji izlaze u Americi a cirkuliraju po Rimu bez nadzora cenzure. Ti da su listovi svi redom donijeli krive vijesti o talijanskim operacijama i na pr. 10. i 11. bitku na Soči prikazali kao austro-ugarsku pobjedu. Činjenica je, da novinski ometi, koji dolaze u Italiju pod savezničkim barijatom, ne nose uspješno ga Ziga cenzure. List stoga pozivlje vlasti, da budnim okom pripaze na ovu „otrovnu propagandističku štampu“. Ova je riječ svakako vrlo značajna za toplinjer talijansko-srpskog prijateljstva.

Za i protiv mira.
Rezolucija francuskih socijalista.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Bern, 13. oktobra.
Francuska štampa donosi zavšnu rezoluciju socijalističke stranačke skupštine u Bordeauxu, u kojoj se veli, da mir mora biti postavljen na temelju sudova narodnog saveza s preimućstvom prava nad silom, a ne na volji onih, koji vladaju, nego na proletarskoj masi. Taj mir mora biti ne samo pravičan i trajan, nego se mora i brzo ostvariti. S toga stranka zahtjeva energično ratovanje, a uprava stranke dobila naredbu, da od vlade ponovo traži izdavanje putnih listova za Stockholm. Unutarnji politički program obuhvata: Odlučno polaganje zemaljske odbrane, odobrenje ratnih kredita, načelnu saradnju u vladi, strogu parlamentarnu kontrolu vojske. Rezolucija zahtjeva, da i ostali saveznici po primjeru Francuske i Rusije ukinu tajne ugovore i da odustanu od aneksionističnih ratnih ciljeva. Najzad upućuje stranku njemačkim nezavisnim socijalistima prijateljski poziv, da sadanje vladu obore, njihove zločine da kazne i da uspostave njemačku demokraciju; za lo obećava, da će savezničke vlade prinuditi, da postede demokratsku Njemačku, kao što su to već najavili Wilson, Lloyd Georges i Ribot.

Odredjivanje novih mirovnih slova sporazumnih sila.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Stockholm, 13. oktobra.
„Rječ“ piše: Govori se, da se vlade sporazumnih sila bave sad sa izradom nacrtu njihovih zahtjeva. Vjerovatno se zahtjevi Francuske nalaze u graničnom zaokruglivanju tako, da bi joj pripao jedan dio Elzas-Lotaringije, u vraćanju interniranih brodova i u protektoratu nad Dardanelama. Engleska traži njemačko-afričke kolonije u zamjenu za Kongo. O Belgiji postoji zahtjev ponovnog uspostavljanja o trošku Njemačke. Srbija dobija ponovo svoju nezavisnost. Ponišla se na mogućnost, da Rumunjska dobie naknadu za dio Dobruđe, koji će pripasti Bugarskoj. Osim toga Bugarska dobija srpsku Mačedoniju. O željama Rusije u slučaju mogućnosti mira još se ništa ne govori. List tvrdi, da će papa u svojoj drugoj mirovnoj noti nagovijestiti, da je Njemačka pod izvjesnim uslovima goćava, da Engleskoj izadje u susret i da se Italiji odobre kompenzacije.

Djelatnost krstaša „Seeadler“.
Kb. Amsterdam, 13. oktobra.
Kako javlja „Nieuwe Courant“, objavljuje Lloyd's agentur imena brodova, koje je potopio njemački pomoćni krstaš „Seeadler“. Prema tome su potopljeni: engleski brodovi „Gladly Soile“ (32.8 tona), „Lundy Island“ (3095 tona), „Hornegarth“ (3609 tona), „British Yesuon“ (1953 tona), „Pinore“ (2431 tonu); francuski brodovi: „Charles Gouard“ (2199 tona), „La Roche Foucaud“ (2200 tona), „Antonin“ (3071 tonu), „Duplex“ (2206 tona); talijanski brod „Buenos Aires“ (1811 tona); kanadski brod „Pierce“ (364 tona); američki brodovi „R. C. Slade“ (673 tona), „Johnson“ (529 tona) i „Manila“ (731 tonu).

Krstarenje njemačkog broda „Seeadler“.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Amsterdam, 13. oktobra.
„Daily Telegraph“ javlja iz Melburna, da je „Seeadler“ od početka godine uništio 28 brodova sa 125.000 tona zapremine.

Španski diplomata o engleskom slomu.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Budimpešta, 13. oktobra.
„Az Est“ javlja iz Madrida bezličnim brzojavom: Jedan ugledni španski diplomata izjavio je dopisniku „Az Est“-a, da će, ako njemačke podmornice produže svoju razoračku djelatnost, Engleska u martu iduće godine sama ponuditi mir. Englezi će u tom slučaju ponuditi sjeverni dio Mozambiqua, okolinu Massanhesa u Angoli i dio francuski Kongo. Engleska će za sve ovo dobiti naknadu u francuskom kolonijalnom posjedu.

Amerika u ratu.
Američka municija ne vrijedi.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Bern, 13. oktobra.
Prema vijesti, koja je ovamo stigla, potvrdilo je vojno ministarstvo u Washingtonu rasprostrtu vijest, prema kojoj se približno trećina municije, koju je Pershingova ekspediciona vojska sobom ponijela u Francusku, pokazala kao neupotrebljiva. Uzrok je tome, što je u njoj bio vrlo mali procent bronkalija u klorkaliju upaljača. Sva municija, koju je iz arsenala Frankfortera nalayajena imala je tu pogrešku. Američki listovi primjećuju, da je američka vlada do rata podmirivala potrebu u klorkaliju iz Njemačke. Od tada su se upotrebljavali američki proizvodi, u kojima je bilo dosta bromida.

Talijansko-američki sukob.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Rotterdam, 13. oktobra.
Havas javlja iz Washingtona: Državni tajnik morarice Daniels je izjavio, da je američka brodska patrola slučajnom pogreškom pucala na talijanski podmorski brod, kojim je prilikom poginuo 1 časnik i 1 vojnik. Daniels je izjavio talijanskom ministru morarice duboko sažaljenje i simpatije prema žrtvama ovog sažaljenja dostojnog slučaja.

Iz francuske komore.
Protiv engleskog zabašavanja na frontu.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Bern, 13. oktobra.
U posljednjoj sjednici francuske komore je kritikovao Abel Ferry francusko-englesku vojnu upravu zbog trajnog opterećivanja francuskih snaga na zapadnom frontu, koje od 18 mjeseci na ovamo drže 574 km, dokle čete Haiga hrane samo 148 km. Dvije trećine njemačkih divizija stoje prema Francuzima. Došao je trenutak, u kome francuska vlada mora reći svoju snažnu riječ u korist francuske stvarne jačine. Vojnički pričuvni i blokadni sistem nerazdvojno su među sobom spojeni, jer svaki pučki ustaš, koji se otpusti radi poljoprivrednih radova, uštedjuje tovarni prostor. On preklinje vla-

Borbe na zapadu.
Ženskinje u engleskoj vojsci.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Zürich, 13. oktobra.
„Neue Züricher Zeitung“ javlja iz Londona: Ministar vojni zahtjeva da se rekrutuje ženska vojska, i to 10.000 mjesečno. Ta bi vojska imala odijelo žute boje, dijelom bi bila upotrijebljena u zemlji, a dijelom van nje. U svima engleskim radničkim burzama uslanovljeni su rekrutni uređi za žene.

Njemačka.
Njemački državni kancelar u Kurlandiji.
Kb. Berlin, 13. oktobra.
„Vossische Zeitung“ saznaje, da je državni kancelar juče uveče otputovao u Kurlandiju. Vratit će u srijedu da prisustvuje otvorenom pruskog sabora.

Najnovije brzojavne vijesti.
Demisija predsjednika argentinske republike.
Kb. Berlin, 13. oktobra.
Razni listovi javljaju iz New-Yorka, da će predsjednik argentinske republike vjerovatno već narednih dana demisionirati.

Eksplzivna katastrofa u tvornici municije u Liverpoolu.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Karlsruhe, 13. oktobra.
Svajcarski „Press Telegraph“ javlja iz Haaga: U tvornici municije u Liverpoolu, u kojoj je 6000 radnika zaposleno, jedna je letilacka bomba eksplodirala prilikom punjenja. Trećina tvornice je porušena, 700 lica je koje poginulo, koje ranjeno. Tvornica je na neodređeno vrijeme zatvorena.

Prekinute trgovinske veze između Engleske i Holandije.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Haag, 13. oktobra.
Prema Reuterovoj vijesti je holandski brzojavni ured, po naredbi engleskog poslanstva, izvjestio, da su brzojavne veze za trgovinu između Holandije i Engleske prekinute, i to po zapovijesti engleske vlade, dođe, dok holandska vlada ne pristane, da se pijesak, šljunak i kovine ne provoze više kroz Holandiju za Njemačku.

Grad i okolica.
Rimokatolička služba božja.
Danas u nedjelju 14. oktobra vršiće se služba Božja:
I. U dvoru: U 8 sati u jutru magjarska propovijed i sveta misa za vojnike. U 10 sati talijanska propovijed za talijanske ratne zarobljenike.
II. U župnoj crkvi: U 8 sati sveta misa za školsku djecu s glavnom sv. pričeuću. U 10 sati srpsko-hrvatska propovijed s velikom misom. U 6 sati poslije podne oktobarska pobožnost. U radnim danima počinje prva sveta misa u 6 i po sati, a druga u 7 i po u jutru. Svako večer u 6 sati oktobarska pobožnost.

Istorijski kalendar.
Na današnji dan, 14. oktobra 1066. god. pobjedio je normanski vojvoda Viljem „Osvajač“ (William the Conqueror, Guillaume le conquérant) na Hastingskom polju anglo-saksonskog (engleskog) kralja Harolda. Poslije te bitke osvojio je normanski vojvoda cijelu Englesku i zavladao je njome. Od tada su se počeli miješati normanski zavojevači sa mnogo ranije doseljenim anglo-saksoncima, a isto je tako iz mješavine oba jezika postao današnji engleski jezik, koji je prema tome predstavljao u glavnom germanski jezik sa vrlo znatnim normansko-francuskim primjesama. — 14. oktobra 1758. god. natio je u toku sedmogodišnjeg rata austrijski maršal Daun kod sela Hochkircha u sjeveroistočnoj Saksonskoj krvav poraz pruskom kralju Friedrichu Velikom. Poslije bitke na Zorndorfu, o kojoj je na ovom mjestu u svoje vrijeme bilo govora, Friedrich Veliki sa svojom vojskom spustio u Saksonsku da pričekne u pomoć vojski, kojom je komandovao njegov brat princ Heinrich. Friedrich sa svojih 30.000 ljudi krene u Lužicu (Laußitz), da namami austrijsku vojsku pod komandom maršala Dauna na napuštanje njenih utvrđenih položaja. Daun podje za Friedrichom i posjede prema njemu položaje. Kralj Friedrich, koji je bio posjeo položaje čiji je centar bio selo Hochkirch, odlučio je, da noću u oči 15. oktobra 1758. god. napadne Dauna. Ali, kao što se to često događaju u ratnoj istoriji, Daun je preduhitrio pruskog kralja, napavši ga (po savjetu generala, dočelnog maršala Laudona) savlad iznenada u zoru 14. oktobra. Napad je za-

Grad i okolica.
Rimokatolička služba božja.
Danas u nedjelju 14. oktobra vršiće se služba Božja:
I. U dvoru: U 8 sati u jutru magjarska propovijed i sveta misa za vojnike. U 10 sati talijanska propovijed za talijanske ratne zarobljenike.
II. U župnoj crkvi: U 8 sati sveta misa za školsku djecu s glavnom sv. pričeuću. U 10 sati srpsko-hrvatska propovijed s velikom misom. U 6 sati poslije podne oktobarska pobožnost. U radnim danima počinje prva sveta misa u 6 i po sati, a druga u 7 i po u jutru. Svako večer u 6 sati oktobarska pobožnost.

Istorijski kalendar.
Na današnji dan, 14. oktobra 1066. god. pobjedio je normanski vojvoda Viljem „Osvajač“ (William the Conqueror, Guillaume le conquérant) na Hastingskom polju anglo-saksonskog (engleskog) kralja Harolda. Poslije te bitke osvojio je normanski vojvoda cijelu Englesku i zavladao je njome. Od tada su se počeli miješati normanski zavojevači sa mnogo ranije doseljenim anglo-saksoncima, a isto je tako iz mješavine oba jezika postao današnji engleski jezik, koji je prema tome predstavljao u glavnom germanski jezik sa vrlo znatnim normansko-francuskim primjesama. — 14. oktobra 1758. god. natio je u toku sedmogodišnjeg rata austrijski maršal Daun kod sela Hochkircha u sjeveroistočnoj Saksonskoj krvav poraz pruskom kralju Friedrichu Velikom. Poslije bitke na Zorndorfu, o kojoj je na ovom mjestu u svoje vrijeme bilo govora, Friedrich Veliki sa svojom vojskom spustio u Saksonsku da pričekne u pomoć vojski, kojom je komandovao njegov brat princ Heinrich. Friedrich sa svojih 30.000 ljudi krene u Lužicu (Laußitz), da namami austrijsku vojsku pod komandom maršala Dauna na napuštanje njenih utvrđenih položaja. Daun podje za Friedrichom i posjede prema njemu položaje. Kralj Friedrich, koji je bio posjeo položaje čiji je centar bio selo Hochkirch, odlučio je, da noću u oči 15. oktobra 1758. god. napadne Dauna. Ali, kao što se to često događaju u ratnoj istoriji, Daun je preduhitrio pruskog kralja, napavši ga (po savjetu generala, dočelnog maršala Laudona) savlad iznenada u zoru 14. oktobra. Napad je za-

Deutsche im Ausland!

Auch auf Euch kommt es an!

Zeichnet Kriegsanleihe!

tekao prusku glaviniu u logoru. Stotina pruskih vojnika poginulo je pod šatorima, prije no što su imali vremena da dohvate pušku. S pruske strane nastade naravno užasna panika. Nekoliko pruskih pukova dođuše se opet pribrahu i razviše za borbu, ali je Austrijanac ipak pošlo za rukom da zauzmu glavne pruske položaje a zatim selo Hochkirch, koje je svo buktalo u plamenu. Poslije strašnih gubitaka (od pruskih vojskovođa poginuli su maršal Kreith i princ Franja braunschweiskij) pošlo je za rukom kralju Friedrichu, da na prihvatnim položajima prikupi svoju vojsku i da je spase od potpunog uništenja, povlačeći se sa njome toliko-koliko u redu. Bitka na Hochkirchu stala je Friedricha grdnih žrtava: 9000 mrtvih i ranjenih, 101 top i 30 zastava ostavljenih u neprijateljskoj ruci. Osim toga je izgubio svu komoru (čak i njegov lični prtljag ostao je protivniku). Austrijanci su izgubili 6000 ljudi. — 14. oktobra (3. po starom) 1791. godine rodio se u Sarajevu srpski pjesnik i istoričar Simo Milutinović „Sarajlija“. O tom zaslužnom Srbina donijecemo opširniji prikaz u narednom broju. — 14. oktobra 1806. potukao je Napoleon kod Jene, a njegov maršal Davont kod Anersštada prusku vojsku, pa je zatim zauzeo i prijestolnicu Berlin. — 14. oktobra 1813. god. otpočela je konjičkim borbama velika bitka na Leipzigu, koja je trajala nekoliko dana.

propusnice (Passierschein) za vojništvo i građanstvo.

Jedna rijetka nebeska pojava.

Već nekoliko posljednjih dana vidjela se u pravcu sjevero istoka jedna lijepa nebeska pojava. Jedna velika zvijezda, sa vanredno lijepim i velikim sjajem, koja se odmah dala na prvi pogled opaziti, bacala je čudne odbljeske u vidu munje, a sa raznobojnim šarama u vidu duge.

Dozvole za donošenje namirnica.

Legitimacije, odnosno dozvole za donošenje namirnica iz unutrašnjosti dajuće se u buduće samo u ovim slučajevima:

1. onim licima, koja imaju svoje radnje i za iste imaju koncesije za rad od nadležnih vlasti i žele, da vrše nabavke za iste u unutrašnjost radi prodaje u Beogradu u svojim radnjama.

2. onim licima, koja žele, da izvrše nabavku životnih namirnica za svoju vlastitu domaću upotrebu.

Način podnošenja molbe za dozvole za donošenje namirnica ovakav je:

Lica iz prve grupe imaju da podnesu prilikom podnošenja molbe i svoju koncesiju za rad na uvidjaj i da tačno u molbi specificiraju artikle, koje žele prodavati u svojoj radnji, naravno uzimajući one, čiju su javnu prodaju izvojni ili opštinske vlasti zabranile.

Ta lica ne mogu dobiti dozvolu za nabavku ovih životnih namirnica, na primjer: brašna, pasulja, krumpira i tako dalje.

Ona lica, koja spadaju u drugu grupu i hoće da izvrše nabavku životnih namirnica za svoju vlastitu domaću upotrebu, moraju prilikom podnošenja molbe u istoj tačno naznačiti broj članova u porodici, što se mora i dokazati prilikom podnošenja molbe dokazom originalnih redarstvenih legitimacija. Oni mogu tražiti samo one količine namirnica, koje su potrebne za ishranu broja članova u svojoj porodici, a koje nijesu uzapćene od upravnih vlasti za prodaju. U slučaju, da molioce ove grupe želi, da vrši nabavku krumpira, luka i pasulja, to će mu se odrediti kvota za šest mjeseci ovih namirnica, potrebnih za ishranu i dopustiće mu se kupovina istih, ali će mu se oduzeti pravo uživanja i iskorišćavanja legitimacije za kupovinu istih namirnica.

Molioci i iz prve i iz druge grupe mogu dobiti kupovinu životnih namirnica samo iz jednog okruga, te u molbi treba i zaltijevati samo jedan krug za kupovinu namirnica. Svaka molba mora biti snabdjevena takšenom markom od 1 krune, kao i opštinskom taksom u gotovom novcu od 20 helera. Sve ove molbe imaju se u uredovno vrijeme predati uredu predsjedništva opštine grada Beograda.

Prodaja lisnica za odgovor.

Od 1. ovog mjeseca mogu se dobiti u svima etapnim poštanskim uredima I. razreda u zaposjednutim zemljama lisnice za odgovor poštom (coupons reponse) uz cijenu od 52 helera po komadu. Te se lisnice mogu pismom poslati osobi,

od koje se želi odgovor, a ova može iste izmijeniti u poštanske marke dobitne zemlje i tim markama frankirati odgovor. Za takvu jednu lisnicu dobija se u markama 25 helera ili santima. Ovo važi samo za zemlje prijateljske i neutralne, s kojima monarhija održava poštansku vezu.

Loptačka utakmica.

Kako smo već javili, održaće se danas u 3.30 sati poslije podne u Košutnjaku loptačka utakmica između beogradskog loptačkog kluba i kombinovanog tima vojnih igrača. Čist prihod namijenjen je beogradskoj sirotinji.

Beogradski orfeum.

Danas se predstave beogradskog orfeuma posljednji puta ove godine daju u bašti „Hotel Takova“. Sutra u ponedjeljak radi selidbe ne će biti predstave, a počam od ulorka 16. o. m. daju se predstave orfeuma u starom, zimskom lokalnu, u dvorani Boulevarda.

Čitajte prospekt banke Kronfeld u Zagrebu.

Preporučujemo našoj cijeloj današnjoj nakladi prilježući prospekt banke Kronfeld d. d. u Zagrebu osobito pažnji naših cijenjenih čitatelja. Jedan milijun kruna možete dobiti sa jednom jedinom srećkom. Svaka druga srećka mora dobiti. Svaki mjesec po jedno vučenje. U roku od šest mjeseci isplatiće se za zgoditke 13 milijuna i 160.000 kruna. Prvo vučenje već 10. i 12. novembra o. g. Narudžbe neka se šalju čim brže banci Kronfeld d. d. u Zagrebu.

Književni prijedlog

Poziv na pretplatu „Matice Hrvatske“. Kao drugo ratno kolo Matičinih redovnih izdanja u Zagrebu izišle su ove knjige:

1. Vjekoslav Klaić: Život i djela Pavla Rittera Vitezovića. Str. 294. Ilustrovano (15 slika). Nagradjeno iz zaklade Ivana grofa Draskovića za godinu 1913.

2. Vladimir Nazor: Stojmena. Priče. Str. 175.

3. Dante Alighieri: Božanstvena komedija. Treći dio. Raj. Preveo i promatatio Iso Kršnjavi. Str. 240 i 4 karle.

4. Marin Bego: Novela. Str. 141.

5. Dr. Oto Kučera: Gibanje i sile. Critice iz mehanike neba i zemlje. Nagradjeno iz zaklade grofa Ivana Nep. Draskovića za g. 1914. Str. 476. Slika 203 i 2 karle.

Ovo kolo od pet knjiga dobivajuće članovi prinosnici za K 7.50, od čega K 6 otpada za članarinu, a K 1.50 za otpremu i poštarinu, a uvez za svih 5 knjiga II. rata kola zapada K 8.—. Članovi zakladnici, koji su ispunili svoje članske dužnosti, dobivaju knjige besplatno, ali treba da posalju za otpremu i poštarinu K 1.50.

M. H. prima i nove članove zakladnike, koji su prema pravilima dužni, da uplate u jedamput K 100 ili u pet godina uzastopce svake godine K 20. Jurističke osobe (na pr. škole i knjižnice) plaćaju u jedamput K 200.—, ili u pet godina uzastopce svake godine K 40.—. Novi članovi zakladnici dobivaju, čim pristupe, besplatno sva redovita izdanja, što od toga vremena izadju, a plaćaju samo otpremu i poštarinu.

Tko se želi upisati bilo kao novi član prinosnik s K 7.50 bilo kao novi član zakladnik s K 20 kao prvim obrokom, nek se prijavi ili u knjižari S. B. Cvijanovića ili u uredništvu „Beogradskih Novina“, pa će u novembru dobiti dostavljeno svih pet gore navedenih knjiga.

Poslijednje brzojavne vijesti.

Izvjestaj njemačkog vojnog vodstva.

Kb. Berlin, 13. oktobra.

Zapadno bojište:

Front prijestolonasljednika Rupprechta bavarskog:

Poslije kratkoga prekida ponovo je oživila bitka u Flandriji. Ovom su prilikom Englezi vršili napad na užem frontu, na širini od nekih 10 km između drumova za Langemark i Morslede. Naročito su bile znatne artiljerijske snage, koje su uveli u borbu. Poslije nekoliko puta ponovljenih uzaludnih naleta pošlo je engleskoj pješadiji za rukom da nadre na zemljištu išaranom granatnim ljevcima između samog sela Poelkappelle i njegove željezničke stanice. U ogorenim borbama, koje su trajale preko cijeloga dana naše su trupe odbacile protivnika s obje strana Pendsbeeka. Naši položaji u selu Poelkappelle i južno od njega napadani su uzalud u jutru, pa zatim opet uveče svježim snagama. Jak pritisak vršio je protivnik

na Passchendaele. I ovdje su se Englezi morali zadovoljiti uskim pojasom zemljišta ispred položaja. Mjesto je u našim rukama. Istočno od Zonebekea skrhali su se neprijateljski napadi. Isto je tako propao žestok nalet kod Gheluvelta. Dobit, što ju je protivnik postigao po cijenu teških i krvavih žrtava, ukupno iznosi na dva mjesta, na kojima je prodro od prilike pola kilometra u zemljištu. Inače su na drugim mjestima svi njegovi napori bili uzaludni. Preko noći je produžena artiljerijska borba. Jutros je ona opet dostigla žestinu bubnjarske vatre između Lys-a i kanala Comines-Ypern. Prema dosadanjim izvještajima nije bilo novih napada.

Front njemačkog prijestolonasljednika:

Na nekim odsjecima fronta na Aisne-i vladala je i juče živa borbeno djelatnost. Na istočnom dijelu Chemin des Dames-a prodrla su thürinška jurišna odjeljenja u francuske položaje sjeverno od mlina u Vaucèrè-i. U širini fronta od 400 metara oteli smo protivniku nekoliko redova rovova. U našoj ruci ostadoše mnogobrojni zarobljenici.

Istočno bojište: Od Dvine do Dunava nije bilo značajnije borbene djelatnosti.

Mačedonsko bojište: Izuzev žestoke artiljerijske djelatnosti u zavijutku Crne Reke i izviđačkih borbi na dojranskom jezuru, koje su se svršile povoljno po Bugare, nije bilo ničega naročitog.

Prvi zapovjednik glavnog stana pl. Ludendorff.

Njemački večernji izvještaj.

Nijemci se iskrcali na ostrvu Oesel.

Kb. Berlin, 13. oktobra.

U Flandriji vatrena djelatnost promjenljive žestine. Pješadijskih borbi nema. Na ostalim suvozemnim bojištima nema ničeg značajnijeg. Uz saradnju vojnih i pomorskih snaga iskrcali smo se i uhvatili smo maha na ostrvu Oesel u riškom zalivu.

Rusko saopštenje.

Kb. Petrograd, 13. oktobra.

U poluzvaničnom izvještaju o njemačkom iskrcavanju na ostrvima Oesel i Dagoe veli se, da je protivnik ovu mjeru glavno bio pripremio i da ga je vrlo brzo izvršio koristeći se slabljenjem ruske stražarske službe. Snaga iskrcanih cijeni se na jednu do dvije divizije. Velje se, da će zauzeće Oesela imati nepovoljnoga uticaja na suvozemni ruski front. Po svom povratku iz glavnog stana ministar mornarice podnio je izvještaj o položaju, stvorenom ovim najnovijim događajima.

Njemački car u Sofiji.

Kb. Sofija, 13. oktobra.

Kralj je postavio njemačkog cara za vlasnika 6. bugarskog konjičkog puka. Njemački car odlikovao je izvjestan broj ličnosti, među njima ministra predsjednika Radoslavova velikim krstom reda Crnoga Orla, generala Todorova redom Four le meritè i šefa kraljeve kancelarije Dobrovića briljantima za veliki krst reda Crnog Orla.

Kb. Sofija, 13. oktobra.

Pri povratku iz Bojane, gdje je car razgledao poznatu tamošnju staru crkvu, razgledao je njemački vladar

pred sam rat dovršenu i još neosvećenu crkvu Sv. Cirila i Metodija. Poslije doručka u njemačkom poslanstvu otišao su cari princ August Wilhelm zajedno sa kraljem Ferdinandom, prijestolonasljednikom Borisom, princem Cirilom, predsjednikom ministarskoga savjeta Radoslavovom, glavnokomandujućim Žekovom, njemačkim poslanikom i obostranom svitom u zamak Stinjakovo na podnožju Rile-planine, odakle će visoki gosti sutra otputovati za bojište.

Ostavka njemačkog državnog tajnika za mornaricu pl. Capelle-a.

Kb. Berlin, 13. oktobra.

„Lokalanzeiger“ javlja: Dr. žavni tajnik za mornaricu pl. Capelle predao je molbu za otpust iz službe.

Nova potapljanja.

Kb. Berlin, 13. oktobra.

Wolffov ured javlja da je u završenom području oko Engleske nanovo potopljeno 21.000 bruto tona neprijateljske broderske zapremine.

Podpomaže probavu, luči sluz, oblažuje kiselinu.

MATTONI-UV GISSHÜBLER
ČISTA PRIRODNA ALKALIČNA KISELICA

Heinrich Mattoni d. d. Beč i Karlsbad. Glavno skladište za Srbiju: U vojnom prometu stojiča Ljekarna Protić, Beograd, Kralja Milana ulica 87.

EKSPOZITURA PEŠTANSKE-UGARSKE KOMERCIJALNE BANKE

U BEOGRADU KNEZ MIHAJLOVA 50. GLAVNA UPRAVA C-I K. MONOPOLA PETROLEJA I ŠPIRITA

Bavi se svima bankarskim poslovima, pošiljkama novaca iz Austro-Ugarske i za Austro-Vgarsku, sa-vezničke i neutralne države.

Specijalno odjelenje za šiljanje novaca ratnim zarobljenicima i interniranima.

Prima uloge i obavlja mijenjanje novca po najkulantnijim dnevnim kursovima. Zasebno odjelenje za robu za sve vrste trgov. poslova.

Osnovna glavnica i prilicuje 232.000.000 kruna.

Danas 14. ov. mjes. održaće se u KOŠUTNJAKU

LOPTAČKA UTAKMICA

između Beogradskog loptačkog kluba i kombinovanog tima vojnih igrača

Cijene mjesta: Sjedišta: I. mjesto k. 3.— II. mjesto k. 2.— stajanje k. 1.— Čist prihod namijenjen je beogradskoj sirotinji.

Dobrovoljni priloz primaju se sa zahvalnošću.

Početak u 3¹/₂ sata po podne.

Naš mili i neprežaljeni

Miodrag-Dragi Sv. Bešević

preminuo je juče u 12 sati prije podne u cvijetu svoje mladosti u 21. godini života.

Pogreb danas u 3 i po sata poslije podne.

Opijelo u crkvi Sv. Marka.

Stan Takovska ulica 35.

OŽALOŠČENI:

Mati: Jelena; brat: Svetozar; sestre: Vidosava, Mileva i Nadežda; zet: Periša Stefanović; tetka: Darinka; teča: Radoje Lišanin; ujna: Darinka; ujak: Dimitrije Dimitrijević.

33371

Drvo i vlaškopoljski ugali prodaje

Ispostava ENGLESKO-AUSTRIJSKE BANKE U BEOGRADU, SABORNA 23.

„YES“ TVORNICA PORCELANPUDERA, KREMA, SAPUNA I PARFEMA

ZASTUPSTVO **E. M. VAJDA**

Agentura za Balkan

Beograd, Kraljice Natalije ulica br. 68.

33277

CIJENE OGLASIMA:

Osmina jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje . . . 10 helera
Prisposlano: Petna jednog milimetar. retka (70 mm široko) staje . . . 40 helera
Bilješke: Petna jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje . . . Kruna 4
Mali oglasnik Jednostavna riječ 5 helera, sa masnim slovima 10 helera.

MALI OGLASI

Primaju se: Knez Mihajlova ul. 38.

CIJENE OGLASIMA:

Osmina jednog milimetarskog retka (42 mm široko staje . . . 10 helera
Prisposlano: Petna jednog milimetar. retka (70 mm široko) staje . . . 40 helera
Bilješke: Petna jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje . . . Kruna 4
Mali oglasnik Jednostavna riječ 5 helera, sa masnim slovima 10 helera.

Dentista F. B. Brill

Beograd.
Makedonska ulica broj 5.
(do pošte)
„Amerik. specijalista“

ZUBE vještačke u zlatu i u kaucuku samo se u mene ateljeu izradjuje po najboljem originalnom amerikanskom sistemu.
Primam od 8-12 i 2-6. 823-1

ZUBNI LIJKAR KRISTINA ORLUŠIĆ

specijalista za sve vrste vještačkih zuba i vlijca u zlatu i kaucuku po najsavrsenijoj amerikanskoj metodi.
Sve vrste plombi.
Vadijenja zuba bez bola.
Čišćenje zuba.
Opravlja i preradjuje stare zube i vlijce.
Ord. od 8-12 prije podne i od 2-6 poslije podne.
Nedeljom samo prije podne.
Beograd, Dečanska 3. 33123-1
Specijalista za kožne i venerične bolesti

Dr. Milivoje G. Cermanović
prima od 1-3 poslije podne.
Kralja Aleksandra ul. 84. 33312-1

Kupovine i prodaje

Poštanske marke
iz Bosne, Srbije, Austrije, vojne pošte, ratne i orijent-marke, kupujem u svakojakoj količini za najvišu cijenu.
Ponude mi pošiljke na A. Weisz, Briefmarkenhandlung, Wien i Adlergasse 8. 940

Kupio bih jednu
dobro očuvanu žensku samozaletu, ma kako stare mode bila i jednu haljinu za srpsku nošnju.
Uplatiti u uredništvu pod „Toaleta 574“ 33316-2

Na prodaju
5 vrata 3 rupe prozora, do 40 kv. m.
Istoga kamena lomljenog.
Uplatiti Pozorišna ulica br. 40. 33318-2

Lovačko pseto
traži se za kupnju.
Uplatiti u administraciji ovoga lista pod znakom „Jagdlund 575“ 33321-2

Ima na prodaju
trska peč, vrlo dobra za koks.
Uplatiti Riga od Fere br. 20. 33337-2

Prvoklasni mode salon
de Božić, Knez Mihajlova ul. 21.
I. kat desno, otpročio je rad.
Primaju se poredžbine kostima i svake vrste toaleta.
Cijene solidne. 33334-2

Traži se mali pudel-pinčel
ili kakvo drugo po pasmini malo pseto.
Ponude administraciji pod „Pudel 579“ 33339-2

Namještenja.

Ojevojka za sav kućevni posao
može stupiti odmah, plata dobra.
Javiti se Miloša Velikog ulica broj 55. 33313-3

Ojevojka za djecu,
koja umije i ostali kućevni posao a po malo razumije i njevački, prima se odmah u Kralja Aleksandra ulici 61. 33330-3

Vinogradarski pomoćnik
i pokućar traže se.
Uplatiti u Vinogradu Hirtlića advokata Topčidersko brdo 12. 33333-3

Traži se pazitelj kuće
ili paziteljica.
Uplatiti Budimiska ulica br. 26. 33338-3

Stanovi.

U Brankovoj ul. br. 28.
Izdaju se odmah više manjih stanova od jedne i dvije sobe u zidanoj zgradi. 33287-4

Stan sa ulice
tri sobe, predobije i ostale primadležnosti izdaje se po umjerenom cijeni od 1. novembra u Bregovitoj (Lomnoj) ulici br. 21.
Za cijenu i uslove obratiti se Kosovska ul. 36. 33296-4

S bolom u duši izvještavam prijatelje i poznanike, da se obistinio crni glas — zaista sam izgubila za naved mog dobroga muža — jedinog brata i ujaka

Dragomira R. Dragojevića

blagajnika.
Sad sam tek izvještena, da je moj plemeniti muž preminuo 6. novembra 1916. god. u Solunu, u tudjini, daleko od svoje kuće.
Beograd, oktobra 1917. god.
Stan; Knez Mihajlova 8.
Ožalošćeni:
supruga Ruža Dragojević; sestra Julka A. Živanović; sestrići: Miodrag i Ljubomir i sestričina Draganja. 33290

Traži se stan

za manju porodicu u blizini Saborne crkve ili pozorišta.
Javiti se u radnji Ječmenice i Albale, Saborna ulica 18. 33324-4

Traži se
mebliran stan sa 2 sobe i ostalim primadležnostima, za manju porodicu.
Oerte pod šifrom „Porodica 577“ na admn. ovog lista. 33329-4

Razno.

Traže se

radi prijema novčanli pošiljaka u Kragujevcu:
1. Da se javi Luki Jakševiću apotekaru; porodica Vladimira Gonsijorovskog pjes. p.pukov.
Miroslava udova Dimitrija Boškovića; Katarina Petrović učiteljica iz Trnave; Vajko Gjokić manevrasta iz Lapova; Bosiljka udova Mite Dimitrijevića; Živka Begović udova; Natalija Jove Vojnovića krojača; Draga udova Manojla Petrovića nastojnika; Mileva Ljubom. Markovića; Živana Miletić; Jelena Joksimović; Svetozar Vasiljević radnik; Stojanka J. Cvejić; Jevdokija Jovanović; Jovana D. Gavrilović; Vasilija Nedeljković; Danica M. Nikolić; Draga Lj. Colak-Antić; Vidosava Tripković; Vida Gajić; Kristina Stanislavljević; Mileva Lj. Aleksić i Vasilija L. Marić. 33329-4

2. Da se javi Gjoki Mihajloviću industrijalcu; porodica Radivoja A. Petkovića, ing. poruč.
porodica Jovana Mihajlovića stolara, porodica Milaha Milivojevića činovnika vojno tehn. zavoda, porodica Milorada Stefanovića radnika voj. ministarstva i porodica Vojlana Čirčića. 33329-4

3. Da se javi Raki Pavloviću-Bojadliću industrijalcu, Arsa Timotijević banjski nadzornik.
Za prijem novca potrebna je legitimacija. 33329-4

Pianino traži se

pod kiriju.
Ponude na administraciji lista pod „vili voo 578“ 33328-5

Čuven sa Jevtinomom

novi mode salon
ženskih šešira
Dobio je novitete i sav materijal za šešire.
Modifikacijama i rabat.
Primaju se opravke.
Sima M. Lazarević, Kr. Milana 120, blizu „Slavije“ (u dvorištu). 33343-5

KORESPONDENCIJA.

Jovanu Premoviću, Zeneva.
Olga Petrović-Bostić, učiteljica iz Šapca moli da je izvjestite odmah, da li je živ i zdrav Marko Mirović iz Miloševca, Pocerina.
Moli i svakoga drugoga, koji bi ma što znao o njemu da izvjesti njegova oca Milivoja i majku Cvetu Mirović iz Miloševca i sestru mu Olgu.
Šabac. A-2750-8 33328-8

Blanku Jovanoviću, Kolar.
Zdravi smo.
Ne brini.
Svakog ti dana pišemo.
Pozdrav svima, tebe ljubim i tvoja mama.
Milica Dr. Jovanović, Miloš Veliki 55. 33314-8

Jovanu Premoviću, Zeneva.
Učtivo molim da me izvjestite, da li je živ moj sin Mihajlo Stefanović iz Vel. Orašja, vojnik II čete, II bataljona, 8 pešadijskog puka dunavske divizije III poziva, koji se do sada nije javio.
Unapred blagodari; Kosta Stefanović, zemljodjelac iz Vel. Orašja. 33292-8

Jovanu Premoviću, Zeneva.
Pošto sam se iz Kraljeva preselila u Beograd, to do danas još nisam primila novac, koji ste mi uredno slali a koji mi moj sin Ljubša Glišić šalje preko vas.
Molim da mi što prije isposaljete na moju tačnu adresu: Milka M. Glišić udova Miročka ul. br. 3. Beograd. 33297-8

Vladi Stojiljkoviću, Milanu Marjanoviću, Aci Diniću Zeneva, i ostalima kojih se tiče.
Od danas nemojte više ni u kom slučaju upućivati pisma i novac na našu adresu Mika Alifandary, Bisa Petrović, Smederevo. 33298-8

Obitelj Marković, Aleksinac.
Dragoljub Marković limar iz Beograda, javlja se svojoj porodici u Aleksinacu, da je živ i zdrav.
Njegovi neka se jave preko mene Milar Jovanović, Miloša Velikog ulica 57. Beograd. 33304-8

Jovanu Premoviću, Zeneva.
Molim vas poradite mi za moju platu koju do sada nisam primila.
Bila sam kao djurnista u poštansko-Telegraf. o-djelenju.
Unaprijed blagodari Leposava Lazarevićeva Janjčevića sokače br. 9. Beograd. 33305-8

Jovanu Premoviću, Zeneva.
Pisala sam nebrojnom putu mome rođaku Dušanu Vukoviću, studentu Zeneva, ali iz njegovih karata vidim da on ništa o nam ni zna.
Zato se obraćam vam sa molbom da fmenovanom dostavite: Dragi Dušane, dobili smo sve tvoje karte iz kojih vidim da ti o nam ništa ne znaš premda sam ti već mnogo puta pisala.
Mi smo svi zdravo i dobro, tvoj otac sa ostalima iako je.
Ja sam ga izvjestila o tebi preko Sofje Aleksine, ona je bila ovdje.
Tata i čiča nam se takođe javljaju iz inostranstva.
Javi tačniju adresu.
Mnogo te volim i pozdravljaju tvoji:
Mama, Dara, Andjia, Caslav, Dušan i Jela, Jela Krstić, Kape-tan Mišina ulica br. 23. Beograd. 33318-g

Jovanu Piamoviću, Zeneva.
Bio sam monopolisti kontrolor u Ljuboviji sa platom od 840 dinara godišnje.
Od 1. Jula 1915 godine do danas nisam primio ništa.
Molim vas učinite korake da mi se što prije pošalje pomoć, jer sam sa porodicom u oskudici.
Vaš poštodi-vaac Milivoj Lukić, Ljubovija. 33328-8

Jovanu Premoviću, Zeneva.
Molim vas poradite mi za moju platu koju do sada nisam primila.
Bila sam kao djurnista u poštansko-Telegraf. o-djelenju.
Unaprijed blagodari Leposava Lazarevićeva Janjčevića sokače br. 9. Beograd. 33305-8

Jovanu Premoviću, Zeneva.
Molim vas poradite mi za moju platu koju do sada nisam primila.
Bila sam kao djurnista u poštansko-Telegraf. o-djelenju.
Unaprijed blagodari Leposava Lazarevićeva Janjčevića sokače br. 9. Beograd. 33305-8

Jovanu Premoviću, Zeneva.
Molim vas poradite mi za moju platu koju do sada nisam primila.
Bila sam kao djurnista u poštansko-Telegraf. o-djelenju.
Unaprijed blagodari Leposava Lazarevićeva Janjčevića sokače br. 9. Beograd. 33305-8

Jovanu Premoviću, Zeneva.
Molim vas poradite mi za moju platu koju do sada nisam primila.
Bila sam kao djurnista u poštansko-Telegraf. o-djelenju.
Unaprijed blagodari Leposava Lazarevićeva Janjčevića sokače br. 9. Beograd. 33305-8

Jovanu Premoviću, Zeneva.
Molim vas poradite mi za moju platu koju do sada nisam primila.
Bila sam kao djurnista u poštansko-Telegraf. o-djelenju.
Unaprijed blagodari Leposava Lazarevićeva Janjčevića sokače br. 9. Beograd. 33305-8

Jovanu Premoviću, Zeneva.
Molim vas poradite mi za moju platu koju do sada nisam primila.
Bila sam kao djurnista u poštansko-Telegraf. o-djelenju.
Unaprijed blagodari Leposava Lazarevićeva Janjčevića sokače br. 9. Beograd. 33305-8

Jovanu Premoviću, Zeneva.
Molim vas poradite mi za moju platu koju do sada nisam primila.
Bila sam kao djurnista u poštansko-Telegraf. o-djelenju.
Unaprijed blagodari Leposava Lazarevićeva Janjčevića sokače br. 9. Beograd. 33305-8

Jovanu Premoviću, Zeneva.
Molim vas poradite mi za moju platu koju do sada nisam primila.
Bila sam kao djurnista u poštansko-Telegraf. o-djelenju.
Unaprijed blagodari Leposava Lazarevićeva Janjčevića sokače br. 9. Beograd. 33305-8

Jovanu Premoviću, Zeneva.
Molim vas poradite mi za moju platu koju do sada nisam primila.
Bila sam kao djurnista u poštansko-Telegraf. o-djelenju.
Unaprijed blagodari Leposava Lazarevićeva Janjčevića sokače br. 9. Beograd. 33305-8

Jovanu Premoviću, Zeneva.
Molim vas poradite mi za moju platu koju do sada nisam primila.
Bila sam kao djurnista u poštansko-Telegraf. o-djelenju.
Unaprijed blagodari Leposava Lazarevićeva Janjčevića sokače br. 9. Beograd. 33305-8

Gospodjica
Zagorka Čupićeva
Gjorgje M. Delikladić
bankarski činovnik
VJERENI. 33261

Firmopisac
Frank
Najbrže
Izvršenje
pismenih poručbina
Skice po želji na uvid
Brod 1/s. 719

Salonu za negu lica i kože
masažom lica, koju izvršujemo prokušanom metodom najnovijim aparatima pomoću električne svjetlosti, pare i elektriciteta.
Masaža lica — njega noktiju — njega ruku — njega grudi — njega kose — depilacija.
SALON ZA NJEGU LICA I KOŽE
33293 Kralja Milana ulica 54. (I. sprat).

BEČ, VII, Neubaugürtel 34-36.
HOTEL WIMBERGER
u neposrednoj blizini Westbahnhofa, zgodna veza svima željezničkim stanicama u Beču.
Odlična restauracija, umjerene cijene, lijepa bašta.
Kupatilo u kući. Električno osvjetljenje.
Telefon No. 37447. Lift. 217

Ožalošćene kćeri i sestre, izvještavaju srodnike i prijatelje da će svojoj dobroj i plemenitoj mami
Leposavi
poč. Tase Bogdanovića,
nježno i milo ljubiti:
Momčilu (Momi) i
Nemanji (Neci)
davati trogodišnji pomen u utorak 16. oktobra u 10 sati prije podne u crkvi sv. Nikole na Novom Groblju.
Beograd 13. oktobra 1917. 33310

Naša premila kći, odnosno sestra, unuka, sestričina, sinovica
SLOBODA
poslije dugog i teškog bolovanja preminula je 11. septembra u najljepšem cvijetu mladosti, u 20. godini svoga života, a sahranjena 13. ov. mjeseca u novom beogradskom groblju.
Ovu našu preveliku žalost javljamo srodnicima i prijateljima.
Ujedno smatramo za dužnost izjaviti svoju duboku zahvalnost g-nu. Tasi Z. Majstoroviću i supruzi mu g-dji Perši, što su se, očinski stari oko spreme i sahrane naše neprežaljene Slobode.
Ožalošćeni:
otac: Panta L. Majstorović, sveštenik iz Azanje; braća: Zarko, Branislav i Borivoj; sestra: Slavka; strina: Fruzina; baba: Komnenija; ujak: Života; djede: prota I. Panta i Marko Bankolić; tetke: Mileva, Jelica, Leposava i Milja; Stana, Stojka i Ljubica, stricevi: Kosta Milutin, Života, Ljubomir i ostala rodbina. 33336

GRAMOFONSKEPLOČE
izsvirane, napsrnutе i polomljene parčice kupuje i vrši opravke gramofona
I. Elektro-Mehanička radionica
Milutina S. Markovića, Beograd
Terazije broj 8. (u dvorištu). 988

Najnoviji!
Jesenji BAZARI
Rječnici i gramatike stranih jezika
Muzikalije za klavir, violinu, flautu
mogu se dobiti u
Knjižari „Napredak“
Beograd, Knez Mihajlova 9. 943

Moja draga mila, vjerna i uzor supruga; naša premila, dobra i nježna mati; naša draga i dobra sestra
VIDOSAVA
preminu poslije teškog bolovanja danas u 9 sati prije podne u 46-oj godini svog života.
Pogreb drage nam i mile naše Vidosave biće u četvrtak 10. t. m. u 10 sati prije podne.
Javljujući ovu po nas tužnu vijest našim prijateljima i rođacima, molimo ih za učešće u ispračaju naše mile Vidosave do njene vječne kuće.
9. Oktobra 1917. Palanka. 33286
Ožalošćeni:
suprug: Pera D. Arandjelović; sinovi: Radomir, Dimitrije, Jovan i Miloš; kćeri: Sojke, Ljubica, Jelena i Vera; braća: Raja Pavlović, stalni član narodnog pozorišta Ranković; brat: sestre, Jelena D. Popovića profesora; Anka M. Nenadovića kaf.; Draga Dragoljub P. A. Strelča, adv. i Mica Lj. Petrovića pukovnika sa ostalom rodbinom.

Sa bolom u duši, javljamo prijateljima i poznatima, da ćemo našoj dobroj i miloj majci
BELKI PROKIČKI
kćeri vojvode Stevana Kričanina,
davati trogodišnji pomen, u srijedu 17. ov. mj. u 10 1/2 sati prije podne u crkvi Vaznesenskoj.
Beograd, Makenzjeva 23.
Duboko ožalošćene kćeri:
Mileva Pantović, Jelena Prokić. 33341

Ožalošćene porodice Miodraga A. Stamenkovića, okr. šumara i Staniše Stanišića, škol.nadzornika izvještavaju srodnike, prijatelje i poznanike, da će njihovoj miloj i nikad neprežaljenoj
Vukosavi M. Stamenkovički
davati četrdeseto-dnevni pomen u utorak 3. oktobra u 10 sati prije podne u crkvi sv.Gjordja.
Kruševac, oktobra 1917. god. 33311

Našim milim i neprežaljenim
Dragutinu N. Atanaskoviću
sudiji kasacionog suda,
davaćemo četrdeseto-dnevni i
Danilu N. Atanaskoviću
apotekaru,
tromjesečni pomen u kragujevačkoj novoj crkvi 18. oktobra u 10 sati prije podne.
Kragujevac, oktobra 1917.
Ožalošćeni:
supruga, odnosno snaha: Ljubica Drag. Atanasković; kćerke odnosno bratance: Anka Drag. Atanaskovića; Leposava i Darinka Dan. Atanaskovićeve; sestra Darinka Luke Jakševića; zet, sestrići, sestričine i ostala rodbina. 958

Porodica braće Stamenkovića izvještava srodnike i prijatelje, da će davati šesto-mjesečni parastos svome dobrom i nikad neprežaljenom
Gjoki Sv. Stamenkoviću
biv. bankaru ovdajšnjem
u utorak 16. ov. mj. u 11 sati prije podne u Sabornoj Crkvi.
Umoljavaju srodnike i prijatelje, da izvole prisustvovati ovom tužnom pomenu.
Beograd, 12. oktobra 1917.
Kruševac, oktobra 1917. god. 33322

Porodica Radojlović, davaće šestomjesečni pomen svojim ne prežaljenim pokojnicima:
Jeleni P. Radojlović i
Radoju P. Radojloviću
Načelniku pošte i telegrafa
u ponedjeljak 15. ovog mjeseca u 11 sati prije podne u Sabornoj Crkvi.
Umoljavaju se srodnici, prijatelji i poznanici da izvole prisustvovati ovom tužnom pomenu.
Beograd, 12. oktobra 1917. god. Jugovića ulica 2. 33302

Izvještavamo srodnike i prijatelje, da je naša mila majka i sestra
Katarina Drag. Lazarević
iz Šapca,
ispustila svoju dobru dušu, poslije kratkog, a teškog bolovanja 6. oktobra u Kragujevcu, gdje je privremeno i sahranjena.
Molimo, da prime našu srdačnu blagodarnost gospodje, koje joj se u bolesti, kao i pri posljednjem času nadjoše, kao i gospodje i gospoda, koji je do vječne kuće ispratiše.
Kragujevac, oktobra 1917.
Ožalošćeni:
sinovi: Svetomir i Luka; kćeri: Jelena R. Savić, Milica D. Kalafatović, Milja i Mileva Lazarević; brat: Ljuba D. Marić. 33335

Stampom cat. i kraj, gubernijske štamparije u Beogradu.